

הנ"ל פסקולו) כיסוד הדברים שמובא לעיל מפסקיהם של הגרי"מ טוקצינסקי ז"ל והגר"ד שפירא ז"ל שנשאלו מכ"ק אדמו"ר בעל האמרי אמת זצ"ל בענין זה, שאין לשנות מהשבת ויוהכ"פ הנוהגים שם. ורק ראוי שביום ה' שלמחרת יוהכ"פ באותו מקום (בשנת תש"ב חל יוהכ"פ ביום ד) להחמיר ולאכול רק פחות מכשיעור.

הגאון ר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג ז"ל שלח ביום א', ז' תשרי (28.9.41) מברק תשובה ובו הוא כותב:

בתשובה למברק שלכם מיום 12.9, אסיפת הרבנים החליטה, שתענית יום הכיפורים הוא ביום רביעי לפי חשבון הנהוג ביפן. אני מוסיף מצידי, אין לצום גם ביום חמישי מפני סכנה, אבל יש להתנהג ביום חמישי לפי המבואר בשו"ע או"ח (סי' תרי"ח סעיף ז-ח) (ז).

שקם הגר"י מרצבך ז"ל, שידידיו היו רב לו בחכמה זו, והסביר כל פרטי הענין עד שהיו הדברים מחוורים כשמלה לכל המשתתפים, המשיכו בדיונם. (ספר הליכות שלמה ח"ב ע' ע' הערה 48).

ולמעשה מובא (שם) שפסק הגרש"ז, שההנהגה למעשה היא כדעת המורים לנהוג שם שבת ויו"ט לפי חשבון הימים שבא", כמו שנהגו הדרים שם מאז התישבותם, אלא שלענין דאורייתא יש להחמיר גם ליום המחרת לענין עשיית מלאכה.

(לו) דברי הרב הרצוג נדפסו בקובץ "נועם" כרך יד, ובתשובותיו "פסקים וכתבים" (סי' קג). דברי הרב עוזיאל נדפסו בשו"ת "משפטי עוזיאל" (ח"א סי' כט), דברי הגרא"ז מלצר נדפסו בקונטרס "השבת ומזרח העולם" להגר"מ כשר ז"ל (ניו יורק תשי"ד ע' 29) דברי הגרצ"פ פרנק זצ"ל בספרו שו"ת "הר צבי" (או"ח סי' קלח) ע"ש. ובספר "הצבי ישראל" (ע' שכה) וראה בקובץ "אהל שרה לאה" (רוטשטיין - ע' רמו והלאה) מאמר ארוך מהרב דוד צבי הילמן שיחי' בענין דעת הגרצ"פ פרנק ז"ל בענין ע"ש.

(לז) יצוין, כי הגרא"ז מלצר זצ"ל הציע לפני החזון איש זצ"ל את הפשרה הנ"ל, שיצומו ביום ד' וגם ביום ה' יאכלו פחות מכשיעור (ראה בתוספת ל"המודיע" - ה' תשרי תשנ"ה ע' יא). אך הוא דחה את הרעיון באומרו "הרי ביום ד' הוא ערב יוהכ"פ, ויש מצוה לאכול" (ספר "מעשה איש" ח"א ע' קכא). בסופו של דבר רוב התלמידים נהגו כפשרת הרב הרצוג ז"ל, אך יחידים צמו ב' ימים, כפי שמעיד הגאון ר' יוסף הלוי הורביץ שליט"א, תלמיד ישיבת מיר באותם הימים, הג"ר ישעי' שמעונוביץ זצ"ל העיד בפניו שצם יומיים תמימים (ראה גם "יתד נאמן" - כ"ב אדר תשנ"ח ע' 3). בשיחה אישית עם כותב הטורים העיד תלמיד ישיבת מיר, הג"ר ליב בארון שליט"א כי התלמיד מרדכי רוקוב ז"ל רצה ג"כ לצום יומיים, אלא שביום השני נחלש ושתה שיעורים קטנים כדין, עוד נזכר ("יתד נאמן" - מוסף חוה"מ סוכות תשנ"ט ע' 20) על התלמיד חיים גורפינקל שג"כ צם יומיים ע"ש. וראה עוד בספר "מפנקסו של עתונאי חסיד" (ע' 119) הכותב שתלמידים רבים צמו חמישים שעות רצופות (!!!). וראה עוד בספר "פליט ושריד בימי השואה", (ע' 175) ובספר "הצללת התורה" (ע' 101). במאסף "חברים מקשיבים" - (ישיבת "שפת אמת" ע' כ) מביא בענין זה שהרה"ק מאמשינוב זצ"ל צם ב' ימים וצ"ע מקור הדברים.

החזון איש זצ"ל אכן שלח בערב יוהכ"פ מברק: "אחים יקרים, אכלו ביום הרביעי וצומו תענית יום כיפור ביום החמישי ואל תחשו לשום דבר". - ("קובץ אגרות החזון איש" ח"ב, אגרת